

LKA

МІСЯЦ

NR. 48

LIETUVA

**MŪSU KAINOS
atatinka mūsų**

PAGAMINTU

BATU tikrai

vertei

DVISAVALTINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRASTIS

Revista Lituana

NOSJA LITUANIA

Director Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

MINTIES LIETUVA

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRASTIS

1949 (II m.)

São Paulo (Brasil) Spaliu 29 d. (Outubro)

Nr. 22 (48)

GESŲ ANČIO LIEPSNELĖS Klemensas Jura

Kada tylųjį Vėlinių vakarą visas oras Didžiosios Rimties sudvasintas ir šventoji mistika apgaubia kiekvieną žmogų, kyla klausimas:

— Kas uždegs žvakele ant tavo artimųjų kapo, kas apšvies jų kelią į Amžinosios Rimties pasaulius? Kas aplankys mielų artimųjų kapus tenai, kur Dievas ir žmogus iš namų išvyti? Gal slapta ir sušvis viena kita mirkčiojanti švieselė, ten, kur dienos juodais debesimis slenka į nežinią.

Gresmingas «memento» gaubia Nemuno klounius, kaip atmintiname M. Ciurlionio paveiksle, kur mažas šypsantis vaikutis siekia puošnų gėlės žiedą, kai viršum jo jau plazda juodojo mirties paukščio sparnai... Taip daug tūkstančių pasiryžėlių jau parbloškė juodas mirties paukštis, besaugant nuostabų gėlės žiedą — tėvynės laisvę.

Kada visos prieš meteorologijos stotys užkimdamos šaukia, kad Lietuvoje giedras ir žažavus pavasaris, mes nesame daltonistai, žinome, koks ten siaubingai rūškanas lapkritys! Tenai baisusis mirties paukštis nepagaili nei besišypsančio kūdikio nei baltaplaukio senelio... Tenai krinta į purvą medžių lapai... krinta kraujo lašai... gęsta gyvybių liepsnelės... Rytinis vėjas nurauja lino žiedo lapelius ir išbarsto purviname lapkrietyje... Rytinis vėjas lediniais mirties sparnais parbloškia nekaltą kūdikį... Rytinis vėjas gesina lietuviškas liepsneles... o jakutų, kirgyzų ir kal-

mukų stūgavimas aidi Nemunėlio krantuose...

Lietuviškumo liepsnelės gęsta Turkestano smiltynuose, Užbaikalio dykumose ir Jenisiejaus taigose... —

— Buvome ramūs ir tylūs — atėmė ramybę ir privertė imtis kovos ir keršto kalavijo! Buvome nuoširdūs — išplėšė širdis iš krūtinių ir sutrypė purvuose... Išrovė jausmus ir tėvynės meilę suprofanavo!... Sugriovė tautos pirmūnų paminklus ir didvyrių kapus išniekino!... Suklautojo istoriją ir pavergtam broliui užrišo burną!... Bado ir mirties paukščių sparnai šiurena viršum buvusių derlingų laukų ir išgriautų, apiplėštų sodybų ir kapinynais virtusių miestų...

O žmonių skerdyklos veikia ir teroro malūna užia be paliovos!...

— Kas teisinga, nemirs, nors vandenim, nors kalnais apklotum! — pasakė Vaižgantas. O «Šimto Pavasarių» dainius Kazys Binkis, prieš savo mirtį kalbėjo prieteliams:

Tik mirusiųjų miesto aplankymas, mus žadina kilniems gyvenimo uždaviniams. Todėl nevēluokime! Jeigu tik apsileis, jeigu pelėsi ir trūnysi, atsidursi kapinių kampe niekinamas ir pamirštas... Didelės asmenybės tingi tik... mirti! Ir ne blizgučiais apsikarstę tituluoti rangovai gyvenimui skonį duoda, mirtį nugali, bet gyvųjų širdžių liepsnelės! Jos per šimtmečius švietė tė-

vynės kloniuose, sodybose, miestuose... Jos kilo iš piliakalnių ir apsamanojusių kapinynų...

— Sit tibi terra levis... — skaitome senuose paminkluose ir protėvių antkapiuose, kuriems gal ir tiko šis linkėjimas, bet šiandien sunki ir šalta Sibiro taigų žemė, mūsų kartos broliams... Sunki ir šalta senelei motinai, prie gimtinės slenksčio mongolo enkavedisto durtavu pervertai... Sunki ir šalta girių partizanui, tėviškės beržynėlyje kritusiam, Tėvynės nakties glūdumoje...

Gęsta liepsnelės... Gęsta, kaip žvaigždės niūriam rytų debesiui užslinkus. Siaubingas voras rezgia savo tinklą ir tėvynės veidas grimasom pražydo... Ir artėja diena, kada ieškosime, neberasime lietuviška širdimi žmogaus, gimtųjų sodybų degėsiuose...

Nerasime dilgėmis apaugusio brolio-partizano kapo... Nuvys tulpė, pražydusi motinos ašarų — kraujo klane... Ir sielvartingas sesutės aimanas gal pajusime paukštelio vakarinėje maldoje...

Neįžiebsime žvakelės art savo artimųjų kapų šventą Vėlinių vakarą, nes visa šalis virto kapinynų... —

Vėlinių diena Tėvynėje jau negalima pavadinti gedulo ir su susikaupimo diena. Tenai jau visos dienos vėlinės!

Devyneri metai, kai tauta srūva kraujo ir sielvarto marėmis!... Tauta rauda ir kenčia dėl tragingo tėvynės likimo. Dabar Vėlinės — priesaikos mirusiųjų testamentui diena! Mirštančiųjų lūpos kartu su paskutiniu atsidusimu, perduoda mums, laisvojo pasaulio lietuviams, to testamento žodžius, kurių aidas nugali atstumus ir pasiekia mus visuose pasaulio kraštuose...

Jie šaukia Kudirkos, Maironio, Vaižganto ir kitų tautos žadintojų lūpomis į dažno iš mūsų kieta sumaterialėjusią širdį... Tas aidas degina... čia ugnimi paliečia giliausius jausmus. Ir — staiga — širdimis pajuntame tas mirkčiojančias liepsneles iš tolimųjų tėvynės kapinynų!

Tada ir mes, tolimojo užokeanio broliai, net nejučiomis išsineriame iš dienų pilkumos kiaušto ir atviromis širdimis atsiliepdami į mirusiųjų ir šiandien tėvynės laisvės kovoje žuvančiųjų testamentą, pajuntame gilų gaivalingą tikėjimą Tėvynės pavasariu! Tada ant žuvusiųjų kapų vėl pražysiančios žibuoklės! Tada sesutės mėsuaakės vėl laistys darželius, niūnius graudžias daineles ir Vėlinių vakarą visi laisvos Tėvynės kapinynai mirgės skaidriomis liepsnelėmis, o skambi laisvų krūtinų dėkingumo giesmė kils į Visatos Kūrėją!

Todėl didžiojo susikaupimo ir šventosios rimties Vėlinių vakaro proga, neleiskime užgesinti lietuviškumo ir Tėvynės meilės liepsnei mūsų rambėjančiose širdyse!

Neleiskim nutilti motinos kalbai mūsų ir ainių lūpose, nors būtume paskutiniai mohikanai, paskutiniai milijoninės tautos testamentą vykdytojai!

Mus šaukia, mums įsako tautos didvyriai, iš tolimųjų istorijos gelmių! Mus šaukia laisvės kovotojų vėlės ir tautos kankiniai tolimojoje Šiaurėje ir kraujo marėse plūstanti mūsų Tėvynė — Lietuva!

1949 m. Tremtyje

VĒLINĒS — TAUTOS POEZIJOJE

Ir amžiai palieka jus vienus, kovotojai,
Kada mirtis kovojo palaužia jums pečius...
Sukniumbat ringuose plaukais kraujuotais,
Bedugnēj vienumoj skliautų tuščių..

* * *

Gūdi giesmė, kaip marių gelmės,
Kaip naktį deganti pašvaistė.
Pasklido žemėje ir švaistos
Ir gyslose sustingdo kraują...

Giesmė alėjomis keliauja,
O gyvata, lyg miško elnias,
Palikus mirusią plaštakę,
Iš baimės gojais bėga, lėkia...

Numiršta lapai, o alėjoj,
Kur beržas verkdamo abuojas,
Liūdna procesija rikiuojas
Geltonų vėliavų, lyg vaškas...

Ir liūdesį, kaip purvą taško,
Pabunda viesulas ir sėja
Kapynuose didžiulį šurpą —
Nuvystantieji lapai virpa...

Toli — matau — praeina žmonės,
Apdulkę didmiesčių griuvėsiais.
Pagalbos šaukiasi ir tiesia —
Išvargusias rankas į dangų...

Staiga, matau, piktieji žmonės,
Balandį plazdantį pašovė,
Ruduo sugrįžo žemėn ilgas
Ir skruostus šalnomis suvilgė...

Gūdi giesmė, kaip marių gelmės,
Pasklido žemėje ir švaistos.
Baltom šalnom laukai nukaista...

Ir drebina plikas ražienas.
Siaubu suvirpina kiekvieną —
Rudens giesmė, kaip marių gelmės...

* * *

O vieną kartą tu tikrai paklausi:
— Iš kur ir kas esi?
Gal bus aplink tave visi
Tiktai švariausi ir šviesiausi...

Aš pasakysiu tau: žinai
Gerai mane, tai ko galvoji?
Ant mano veido, rankų, kojų,
Juodi buitės purvai...

Žinau. Taveš nebelydėsiu.
Nors tu, taip pat žinau, klajoji...
Bet vieną kartą mes visi —
Kapų šešėliuos susitiksime...

* * *

Po tą sūtemą, po plyną,
Skausmas smaugia ir troškina, —

It žuvėdra vandenyno —
Klykia alpdamas širdy...

Iš erdvių ar žemės yščiau,
Ar iš laimės vakarykščios
Lyg patyčiai išsivysčius —
Skamba muzika gaili...

Skamba, aidi, rauda, gelia,
Iš našlaitiški berželiai,
Verkdami prie viešo kelio,
Siurbia kraują iš širdies

Tartum visą žemės gėlą
Išvyniojo vieškelėliais
Ir pati nuo jos pašėlo
Pabuičavimu mirties...

Skamba sutema plynoji,
Skamba laikas, lyg sustojęs,
Ir širdis našlaitiškoji —
Skamba sutemos rauda...

* * *

Tėve mūsų, kurs esi
Viltis tikinčių šviesi,
Žvelk, mes klaupiam prieš tave,
Kaip paklydusiam laive...

Kaip našlaičiai be globos,
Meldžiam laisvės ir taikos!

Motin Dievo, mes maži,
Slegia mus naktis tamsi!
Bet kaip saulė, kaip duosni
Žemei šviesą tu neši!

Duok ir mums šviesos Taves —
Vartuos tekančios Aušros!

* * *

Menu tave, brangi tėvyne,
Lelijoms žydint, saulėj ryto.
Mačiau, kaip vėjas supos kmyne,
Kaip dirvoj tavo sūnūs krito...

Tave nuo žagrės tāsė, grobė,
Vagoj šnekutis liko vienas...
Ejai tremtin balta, kaip drobė.
Ant rankų tau žvangėjo plienas...

Pakilusi giesmė virš bokštų
Pati save kančioj skandino.
Tu sielvarte šaukei: — Aš trokštu...
Po kryžium verkė žiedas lino...

Kellais, kur knygnešiai nuėjo,
Laukais, kur broliai laisvę skynė,
Vėl plėšoma, kaip žiedas vėjo,
Kapais virtai mana tėvyne...

1949, Tremtis

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės SANTVARKOS NUOSTATAI

Tąsa iš 45 Nr.

d. atstovauja lietuviams krašto valdžios ir privatinėse įstaigose.

e. rūpinasi PLB lėšomis ir organizuoja aukų vėjus,

f. tvarko krašto lietuvių kartoteką,

g. tvirtina apygardų sąmatas ir sąmatų vykdymo apyskaitas,

h. palaiko ryšius su kitomis tautomis.

i. parengia ir pateikia krašto tarybai tvirtinti savo sąmatą ir krašto kontrolės komisijos patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą.

k. vykdo krašto tarybos nutarimus,

l. vykdo kitus šių nuostatų, PLB krašto organizacijos statuto ar Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos pavestus uždavinius.

33. Krašto valdybą sudaro nemažiau kaip trys nariai: pirmininkas, išdininkas ir sekretorius.

34. Krašto valdybos nariu gali būti kiekvienas pilnateisis krašto lietuvis ne jaunesnis kaip 21 metų.

35. Krašto valdybos nariui mirus ar dėl kitų priežasčių nustojus būti valdybos nariu, jo vieton įeina per krašto valdybos narių rinkimus daugiausia iš eilės balsų gavęs kandidatas.

36. Krašto valdybos sudėtį, kadencijos laiką, posėdžiavimo bei nutarimų darymo tvarką ir jos narių kompetenciją bei pareigas nustato PLB krašto organizacijos statutas.

37. Likvidavus PLB krašto organizaciją, jos turtas ir dokumentai perduodami Pasaulio Lietuvių Vyriausiajai Valdybai.

5. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės krašto organizacijos kontrolė

38. Apylinkės, apygardos, krašto valdybos ir kitų PLB krašto įstaigų kasai, turtui ir atsiskaitymui prižiūrėti bei tikrinti yra apylinkės, apygardos ir krašto kontrolės komisijos.

39. Kontrolės komisijos sudėtį, kadencijos laiką ir darbo tvarką nustato PLB krašto organizacijos statutas.

6. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės garbės teismas

40. Lietuvių tarpusavio nesusipratimams spręsti kiekviename krašte yra PLB garbės teismas.

41. Garbės teismo santvarką, kompetenciją ir teisena nustato PLB krašto organizacijos statutas.

II

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

CENTRO ORGANIZACIJA

7. Pasaulio Lietuvių Seimas

42. Vyriausias Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalų sprendėjas yra Pasaulio Lietuvių Seimas.

Jis:

a. nustato Pasaulio Lietuvių Bendruomenei konstituciją,

b. priima Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centro organizacijos statutą,

c. priima PLB Kultūros Fondo statutą,

d. renka Pasaulio Lietuvių Vyriausiąją Valdybą ir Vyriausiąją Kontrolės Komisiją,

e. nustato PLB veiklai bendrąsias gaires,

f. priima Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos veiklos apyskaitą,

g. taria kitus Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos, Vyriausiosios Kontrolės Komisijos, seimo narių ar kurios krašto valdybos siūlymus.

43. Pasaulio Lietuvių Seimą sudaro PLB kraštų tarybų rinkti atstovai.

Atstovų rinkimo tvarką nustato PLB krašto organizacijos statutas.

8. Pasaulio Lietuvių Vyriausioji Valdyba

Pasaulio Lietuvių Bendruomenei atstovauti, jos veiklai instruktuoti, koordinuoti, skatinti ir plėsti yra Pasaulio Lietuvių Vyriausioji Valdyba.

9. Pasaulio Lietuvių Vyriausioji Kontrolės Komisija

Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos ir kitų PLB centro įstaigų turtui ir ataskaitai prižiūrėti ir tikrinti yra Pasaulio Lietuvių Vyriausioji Kontrolės Komisija.

10. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondas

Tautinei kultūrai remti ir palaikyti yra PLB Kultūros Fondas.

Kultūros Fondas veikia Pasaulio Lietuvių Seimo nustatytu statutu.

Pabaiga

SIAUBO DIENOS LIETUVOJE...

1948 m. gegužės 22 d. trėmimas yra skaudesnis už visus ankstesnius trėmimus. Jis buvo parengtas su visu bolševikiniu skrupulumu, su daug didesniu, nei 1941 metų trėmimas.

1948 m. kovo mėn. pradžioje visuose Lietuvos valsčiuose pasirodė rusų karininkų grupės. Jų skaičius svyravo tarp 10-20 valsčiuose, o miestuose, pagal gyventojų skaičių, jų buvo daug daugiau. Tie karininkai kažką dirbo užsidarę, nepaprastai slaptai, neprisileisdami net ir pačių patikimiausių vietos komunistų. Buvo aišku, kad sudarinėja kažkokius sąrašus. Pasklido gandai, kad yra ruošiami mobilizacijos planai, nes netrukus būsias karas. Jie sukėlė daugeliui entuziazmo, nes nieko Lietuvoje taip nelaukiama, kaip karo. Greitai visi karo entuziastai turėjo nusivilti, nes visi pajuto, kad bolševikai ruošia naują didžiulį masinį trėmimą.

Rusų karininkai pradėjo slankioti po kaimus, apklausinėdami vietinius gyventojus. Žinios buvo renkamos apie visus gyventojus ir negalima buvo spręsti, kurį palies vežimas. Nė vienas gyventojas nebuvo apklaustas tiesiogiai. Apie kiekvieną žinios buvo renkamos iš jo kaimynų. Svarbiausieji žinių tiekėjai buvo vietiniai užsimaskavę šnipai ir sribai. Pastarieji yra suinteresuoti, kad dažniau ir daugiau išvežtų, nes rusai leidžia jiems trėmimo dienomis prisigrobtį turto.

Gyventojų nuotaika labai krito. Visi slankiojo kamps iš kampo. Viskas buvo nemiela, o darbas iš rankų krito. Gyventojai išgirde mašinų užimą, viską metę bėgdavo į mišką slėptis. Naktimis niekas nemiegojo namuose. Vieni išsikase sleptuves miegojo pasislėpę žemėse, kiti pas kaimynus, kuriuos jautė, kad trėmimas nepalies. Daugiausia eidavo į mišką.

Naktimis vyrų, moterų ir vaikų knibždėjo pilni miškai. Sunku atpasakoti šiurpus vaizdas, kada moteris ir vaikai lyjant, sušalę turėjo tūnoti po medžiais. Daugelis vaikų pradėjo sirgti. Padėtis buvo daugiau nei tragiška, bet išeities nebuvo: reikėjo slėptis, jei nenorėjai Sibire bėdu mirti.

VARGINA ŽMONES GANDAIS

Bolševikai pajutę, kad žmonės yra labai sujudę, tyčiom pradėjo skelbti, kad trėmimų daugiau nebūsią ir visokiais būdais stengėsi žmones nuraminti sakydami, kad gyventojus tyčiomis "banditai" gąsdina. Kad susilpnintų gyventojų budrumą, jie tyčiom retkarčiais vėl paleisdavo gandą, kad tą dieną bus trėmimai. Visų nervai nepaprastai įsitempdavo tą dieną. Už kiek laiko tie patys sribai vėl paleisdavo gandus, kad veš. Nuo to žmonės pervargdavo, pasidarė apatiški; kiti pradėdavo galvoti: kodėl būtinai turi mane vežti. Ypač sunku buvo slėptis, žmonėms su mažais vaikais. Daugelis gyventojų vėl pradėjo namuose nakvoti. Prieš trėmimą bolševikai visus tremiamuosius apiplėšė, išreikalavdami iš jų mokesčius, kurių suma siekė daugiau nei 20.000 rb. ir jėga privertė išpirkti valstybinę paskolą. Tik po to tuos žmones ištrėmė.

3-4 dienos prieš trėmimą, buvo mobilizuotos visos mašinos, neva pervežti kariuomenei miškų valymui. Bet svarbiausias tikslas buvo noras tik įgąsdinti vietos gyventojus, kad miškuose nesislėptų.

ATĖJO BAISIOJI DIENA

Dar saulei netekėjus, MVD "operatyvinės" grupės apsupo tremiamosios šeimos namus ir stiprūs buožių smūgiai į duris prikėlė išsigandusius nelaiminguosius iš lovų. Į vidų įsiverždavo 5-10 rusų, patikrindavo ar visi šeimos nariai yra namuose, perskaitydavo kažkokį raštą, kad tas ir tas pilietis yra 10 metų ištremiamas į Sibirą. Už ką ištremiama nebuvo nurodoma. Ištremtiesiems neva buvo leidžiama pasiimti maisto ir drabužių daugiau nei 100 kg. tačiau tikrumoje, tai priklausė nuo operatyvinės grupės viršininko nuotaikos. Buvo atsitikimu, kad leido pasiimti kiek nori, bet buvo — kad perpiaudavo duonos kepalą pusiau ir leido pasiimti tik atrėžtą kepalą pusę sakydami: "Tau ir to greit nebereikės".

Trėmimo vaizdai nepaprastai baisūs. Visur pilna rusų kareivių, Girdėti moterų ir vaikų klyksmai, šen ir ten matyti gaisrai. Girdėti šaudymai, kada rusai ir sribai apšaudydavo bėgančius slėptis žmones.

Rusams buvo duotas įsakymas šaudyti ir į moteris ir vaikus, jei tik pamatys juos bėgančius.

Sužeistiem kai kada buvo suteikiama pagalba ir veždavo į ligoninę, bet tai nepaprastai retai... Dažniausia sužeistiem nebuvo teikiama jokios pagalbos, nors buvo sužeistų į vidurius, pav. Tomkevičius, Šlapikų kaimo, Seirijų valsč. Alytaus apskrityje, miščiui pakeliui neaprašomose kančiose. Beikia pabrėžti, kad daug žmonių, ypač tie, kurie buvo patekę į rusų rankas, — tyčiom bėgo, nors matė, kad nepabėgs, tačiau nenorėdami palikti savo tėvynės, norėjo mirti čia, bet ne neapkenčiamoje rusų žemėje.

ENKAVEDISTŲ SIAUTĖJIMAS

Nelaimingiesiems dar besiruošiant į kelionę, iš kurios jis gal jau niekuomet negrįš, sribai pradėdavo turto "suvisuomeninimą", daužyti langus, draskyti šventųjų paveikslus, laužyti baldus, deginti bates, griauti pečius. Grobdavo iš šeiminkų rankų daiktus, nešdavo slėpti, kad kitą dieną atėję, galėtų susirinkti tuos daiktus, kuriuos iš nelaimingųjų pačiu liūdniausiu jų gyvenimo momentu išplėšė sribai. Iš nelaimingųjų šaipydavosi: "Ko verkiat — baltos meškos jus nuramins", arba: "Nieko, meškos ten išgyvena ir jūs išgyvensite".

Keikdavo ir vis ragindavo gyventojus greičiau išsinešdinti, nes tuo būdu daugiau turto atliktų sribams.

Kai žmonės pasiruošdavo, juos veždavo jų pačių arkliais į miestelį, kur iš anksto būdavo paruoštas, spygliuotom vielom aptvertas gardas, į kurį suvarydavo nelaiminguosius. Kartu išvarydavo ir gyvulius, kurių baubimas maišėsi su moterų raudojimais ir rusų keiksmiais.

Gegužės 22 d. trėmimas vyko smarkiai lyjant. Nepaprastos kančios buvo tų motinų, kurios su vaikais šalo miške, bet dar sunkesnė padėtis buvo tų motinų, kurios su mažais vaikais pateko į tą gardą ir turėjo gulti į purvą, išmindažiota daugelio kojų, kartu su vaikais ir laukti kitos dienos ryto.

Kitą rytą, ant greitųjų, buvo "sudaromos" bylos. Šaukdavo iš eilės gyventojus ir versdavo pasirašyti, kad savu noru išvyksta, bėgdami nuo "banditų".

Su tremiamaisiais elgiamasi labai žiauriai — patyčios, buožių smūgiai lydi juos... Ypač žiaurumu pasižymi "katiušos" ir sribų moterys. Jos akmenim puola, spardo, spiaudo nelaiminguosius. Patys rusai stengiasi sudaryti iškilmingą, šventišką nuotaiką. Išsipuošę angliškais ir amerikoniškais drabužiais, vaikšto po miestą ir demonstruoja. Vakarop, po darbo, jiems prasideda balius.

Dėl pagrobto, iš nelaimingųjų, turto įvyksta visuomet muštynės. Per šias dienas žūsta milijonai turto, kuri išdrabsto nuovokos neturi rusai ir vietiniai išsigimėliai. Sunaikinamas turtas, kurį žmonės per daugelį metų savo kruvinų prakaitų įgijo, krovė. Sunaikinamos gėrybės ir pasikesinama į brangiausią žmogaus turtą — gyvybę.

Tūkstančiai gyvulių, kurie būna suvaromi į miestelius dauguma išstampa, juos išmeta netoli miestelio.

IŠLYDI HIMNAS IR VARPAI

Išvežamųjų daugelis laikosi išdidžiai. Gieda Tautos Himną ir partizanų dainas, pasigirsta šukiai: vistiek mūsų nenugalės. Nelaiminguosius išlydi varpai, kuriuos gal jie girdi paskutinį kartą, ir dingsta tremiamieji kelių posukiuose.

Didesniuose miestuose, išvežimo dieną, visos gatvės pilnos raitosios milicijos, MVD mokyklų auklėtinių ir kariuomenės. Beveik ties kiekvienu namu miestuose stovi sunkvežimiai, aplink nardo mėlinkepuriai. Girdėti moterų ir vaikų klyksmai. Pasitaiko, kad žmonės šoka iš kelinto aukšto, kad užsimuštų ar išsigelbėtų.

Daugiausia buvo išvežta moterų, vaikų ir senių, viso apie 70%. Daugumas tremiamųjų buvo mažžemiai ūkininkai.

Pravedus statistiką rasta, kad Alytaus, Varenos, Lazdijų apskrityse buvo išstremta apie 4.500 asmenų ir liko 14.000 ha. nedaromos žemės.

Išvežimo planas vis dėlto išpildytas tik 1/3, nes daugumai pavyko pasislėpti. Labai nemalonu bolševikams, kad dauguma vyrų pabėgo, tuo padidindami partizanų eiles.

PARUOŠIAMĖ SĄRAŠAI

1947 metų rudenį per kautynės partizanams į rankas pateko, gyvas, kompartijos sekretorius Kulakauskas Tomas, kuris papasakojo, kaip vykdomi trėmimai. Patį trėmimą paruošti, duoda įsakymą Maskva. Pirmiausia valsčiuose sudaromi sąrašai trijų narių komisijos. Reikalingas žinias ji gauna iš vietinių sribų ir šnipų. Toliau sąrašai persiunčiami penkių asmenų komisijai, į apskritį, ten peržiūrėjus, siunčiami į Vilnių patvirtinti. Ten Sniečkus, Gedvila ir Bartašiūnas tvirtina sąrašus ir prašo Maskvos priimti "netarybinį elementą" ir duoti jam išgabenti transporto

priemones. Transporto išlaidas Lietuvos TSR vyriausybė, turi apmokėti Maskvai.

Paklauskite, ką palietė trėmimai. Visus tuos, kuriuos lietė 0054 įsakymas, išleistas dar 1941 metais, be to, partizanų šeimos ir giminės, išbėgusių į vakarus šeimos, ir šeimos, kuriose yra bent vienas narys nušautas.

Žodžiu, kiekvieną tą, kuris galėjo nekęsti tarybų valdžios.

TREMIAMO EPIZODAI

Čia duosiu keletą charakteringesnių atsitikimų, užregistruotų per vežimus.

Alytaus valsč. išvežė seną mokytoją, sirgusi širdies liga, Gavelį. Kai mokytojas turėjo lipėti į mašiną, jis kreipėsi į rusus ir sribus išdroždamas jiems daug karčių žodžių, gale pridurdamas: "Vežkite, bet visų neišvešite. Bus kam atkeršyti". Belipdamas senukas apalpo. Ji įvertė į mašiną ir be samonės nusivežė.

Iš umbonių bažnytkaimio Alytaus valsč. buvo išstremta, seniau areštuoto vargonininko žmona. Vargšę moterį, prieš didelį smėlėtą kalną, varė pėsčią į mašiną apie 3 km. ir neleido nieko pasiimti, tik mažus vaikelius. Iš kurių du ji turėjo neštis ant rankų. Rusai ir sribai mušė buožem ir botagais moterį, ragindami ją greičiau eiti.

Tremiant nebuvo atsižvelgiama į žmogaus amžių ar sveikatą.

Buvo išstremta žmonių, kurie jau buvo išgulėję po keleta metų lovoje. Pvz. senukas Kirilavičius iš Jezno miestelio.

Iš Birštono išvežė žmogų, kuris buvo jau marinamas ir pakeliui mašinoje mirė.

Buvo užregistruota atsitikimų, kad rusai, radę gimdančias moteris, palaukė, kol įvyko gimdymas ir įsivertė į mašiną ligonį ir naujagimį išsiveždavo.

Iš Leipalingio miestelio buvo išstremtas buvęs nepriklausomybės metais kumetis, vokiečių laikais gatvės šlavikas Krikštapavičius Jonas. Jo sūnui pavyko pabėgti.

1949 METŲ TREMIAMAI

Jau visą 48/49 metų žiemą sklido gandai, kad bus vežimai, jau kelis kart buvo mobilizuotos mašinos ir visi "aktyvistai". Bet tai buvo tik eilinis bolševikų triukas, nes žmonės nepajėgia kelis mėnesius parengtyje išbūti. Pagaliau, kovo 24-27 dienomis pradėjo trėmimas.

Tas trėmimas daugiausia palietė miestus ir miestelius, ypač Kauną. Tuo kartu buvo išstremta ir daug žydų, kas sukėlė visoje Lietuvoje didelį nustebimą.

Per Gardiną, Sapockinės plentų, kariuomenė ir mašinos netikėtai buvo permestos į Lietuvą. Kituose rajonuose, kur žmonės pajuto mašinas koncentruojant, spėjo išsislapstyti. Rusams, padėtis buvo patogesnė dar ir dėl to, kad kovo mėnesį buvo dar labai daug sniego.

Labai nukentėjo Veisėjų, Kapčiamieščio ir Lazdijų valsč., kur buvo iššluoti ištisi kaimai.

Per vieną mitingą 1949 metais, Seirijų miestelio mokytojam, bolševikai aiškino, kad trėmimai yra daromi todėl, kad Lietuvos "liaudis" prašo išvežti kolchozų santvarkos priešus.

Garsūs visoje Lietuvoje Veisėjų sribai, gyvėsi, kad daug žmonių jie išvežė "virš plano"...

KAS TOLIAU?...

POVILAS VONŽODAS

8-tą dieną gegužės mėn. 1945 m. radio paskelbė visam pasauliui pranešimą apie besalyginę Vokietijos kapituliaciją. Nugalėtojų eilėse paradavo ir Maskvos raudonasis komunizmas. Pasaulis nuvargęs nuo karo ir pasiilgęs taikos, apsvaigo nuo pergalės salvių, džiaugėsi ir linksminosi, tiesdamas vilties kupinas rankas bet kur, bet kam... Triukšmingų pokylių ir pasilinksminimų sūkuryje, nekaltai žudomųjų ir naikinamųjų mažų, bet taikingų tautų dejavimų ir jų išpėjamo balso niekas neišgirdo, nei girdėti nenorėjo.

Tada jau mes šaukėme, kad su raudonąja epidemija bičiuliautis negalima, o sąjunga su ja tolygi savižudystei.

Dabar jau ketveri metai praėjo, kaip karo audra nutilo — o kas, kur, ir kaip šimet karo pabaigos sukaktuves minėjo ir šventė?...

Vakarykščių "draugų" jau nėra pokyliuose bei pasilinksminimuose. Nebėra daugiau nei pačių pokylių, nei bengališkų ugnių, o negavę puošnaus ir iškilmingo pakvietimo, "nekviestieji" naktimis degutu tepa ant sienų grūmojimus. Raudonajam plėšikui — pasaulio lygintojui į visuotiną skurdą — nuo tolimesnių grobimų atbaidyti daromi rūstūs kariuomenių paradai! Trinka plieninių super-tankų vikšrai ir virpa oras skrodžiamas garso greičiu skrendančių tvirtovių, o nustebintų bei apkurtintų žiūrovų veiduose užšalo baugus klausimas — "Kada gi vėl?... Kas toliau?"

Vienas iš pasaulinio mąsto politikos vyrų, pasirašiusių Teherano, Jaltos Potsdamo sutartis, pats Winsion Churchill'is, išsiblaivęs nuo bolševikų skleidžiamų smalkių pareiškė:

— Tik atominės bombos grėsminga jėga J.A.V.-iu rankose šiandien teapsaugoja Europą nuo komunistinės tiranijos ir visuotino pavergimo. —

Gal būtų šiandien ir apsaugoja, tačiau vėl kyla klausimas — "Kas bus toliau?..." — "Ar apsaugos pasaulį ir rytoj?..." — Juk nuo šio klausimo atsako pareina visos, religinės mistikos sukurtosios, civilizacijos ateitis ir žmonijos kultūra.

Sulig buities įstatymu, ateitin žengiamo per dabartį, o dabartis išplaukia iš istorinės praeities. Mūsų akimis žiūrint, anomis Teherano, Jaltos ir Potsdamo dienomis su raudonaisiais kraugeriais padarytoji prekyba mažųjų ir silpnųjų tautų laisve — yra istorinis nusikaltimas! Kiekvienas nekaltas kraujo lašas krinta į laisvojo pasaulio sąžinę ir šaukia nerimo aidu net iš anapus mirties! Ir šiandien tas atsikeršijimo ir dangaus teisingumo šaukiantis balsas eina per žemę, dejuoja po kaimus, verkia miestuose ir vaitoja su vėjais...

Deja, istorija niekam nedovanoja tokių sąmoningų nusikaltimų — juos tenka taisyti naujomis didelėmis aukomis ir išpirkti brangia kraujo kaina, kurią sumoka ateinančios, jaunosios kartos.

Lengvapėdiški negarbingų sandėrių darytojai jau patys gyvena šiandien neramias dienas, pilnas nerimo ir baimės. Kiekviena diena atne-

ša vis naujus nusivylimus raudonaisiais "draugais", vis dar paaštrina neramųjį klausimą — "Kas bus toliau?" —

Dangus nesiblaivo. Pokario problemos netik kad nėra išspręstos, bet jos didėja ir sunkėja. Socialinis bangavimas Europoje ir Azijoje, karo veiksmai Artimuose ir Tolimuose Rytuose grėšia kiekvienu momentu pakelti geležinę uždangą III-jo karo didžiosios tragedijos aktut. Berods, jau ir pati atominė bomba šiandien jau nebėra vienos tik rankose, ir nebėra daugiau karą atitolinančiu ar sulaikančiu įnagiu, Juo dabartinis ruošos metas ilgiau nusitęs, tuo didesni bus atominio karo sunaikinimai.

Atominis karas — tai šių dienų jaudinančioji problema. Apie tai rašo laikraščiai, talpina studijas mokslo žurnalai, kalba karo autoritetai ir valstybių galvos.

Čiurčilio nuomonę jau žinome. Amerikos vyr. karo pajėgų vadas admirolas Karl Spaatz viešai pranešė, kad 90 naujųjų bombonešių ginkluotų atominėmis bombomis atstoja 19.800 senesniųjų lėktuvų.

Suteikiamos spaudai žinios apie gen. Curtis Le Mai strateginės oro komandos paskirtį ir galinumą. Neslepama net atliekami pratimai bombarduoti Rusijos pramonės ir susisiekimo centrus, naudojantis tam tikslui pačioje Amerikoje pagamintais anų miestų modeliais. Tos žinios skleidžiamos tiek savo piliečius nuraminti, gal net paruošti, o taip pat ir raudonuosius "draugus" pagązdinti bei pristabdyti.

Iš to matyti, kad laikinoji neva taika laikosi tik ant jėgos ramsčio.

Amerikos spauda kartas nuo karto pasiunčia per savo puslapius "tėvui Stalinui" ir visiems jo "vaikučiams" išpėjimą liautis plėsti pasaulyje raudonąją tiraniją. Bet Josipas Visarianovičius yra tiek išibėgėjęs ginklavimosi lenktynėse, jog negali sustabdyti kulnų...

Trumanas paskelbė kad ir Stalinas jau turi atominę bombą. Tas tik priartina karo pradžia.

J.A.V. ištisa armija geriausių mokslo specialistų, Chainforto, Oak Redge, Los Alamos laboratorijose, aprūpinti pačia geriausia pasaulyje aparatūra, skubiai kuria, tobulina naujus pabūklus ir įrankius jų valdymui.

Užtenka vieno Prezidento žodžio, ir visa tų naujųjų ginklų atsarga būtų perduota karo žinyboms — oro pajėgų vadovybei dėl staigaus panaudojimo.

"O kas toliau?..."

Ten jau turi žodį Strateginė Oro Komanda, ir gen. C. Le May visad yra parengties stovyje duoti atsakymą. Jo 360 pirmosios linijos aukščiausio greičio bombonešių ir 50.000 žmonių skraidančiojo personalo reiškia tokią atominę galybę, kokios karo istorija nežino.

Žinovai rašo, jog pirmieji smūgiai išmuš iš rikiuotės Rusijos pramonę ir padarys ją bejėgia tęsti karą. Jeigu J.A.V. bus pastatytos prieš būtinumą vesti karą, jos nedvejos nukreipti ginklų prieš Rusijos civilinius gyventojus, nušluoti juos nuo žemės paviršiaus.

SOVIETINIO TARDYMO METODAI

Dr. D. Druidas

“Teisingumo kriteriumu yra akcijos pasisekimas.” — yra pasakęs Leninas. Tai oficiali, paties Višinskio patvirtinta, sovietų tezė.

Kaip išgaunami iš tardomųjų ortodoksiški prisipažinimai? NKVD tardymai yra vienodi visuose bolševikų kraštuose. Aš trumpai aprašysiu tardymo metodus vartojamus dabartinėje Vengrijoje. Tam tikslui panaudosiu medžiagą, kurią paskelbė medicinos gydytojas, buvęs Mažųjų ūkininkų atstovas parlamente, Tibor Ham.

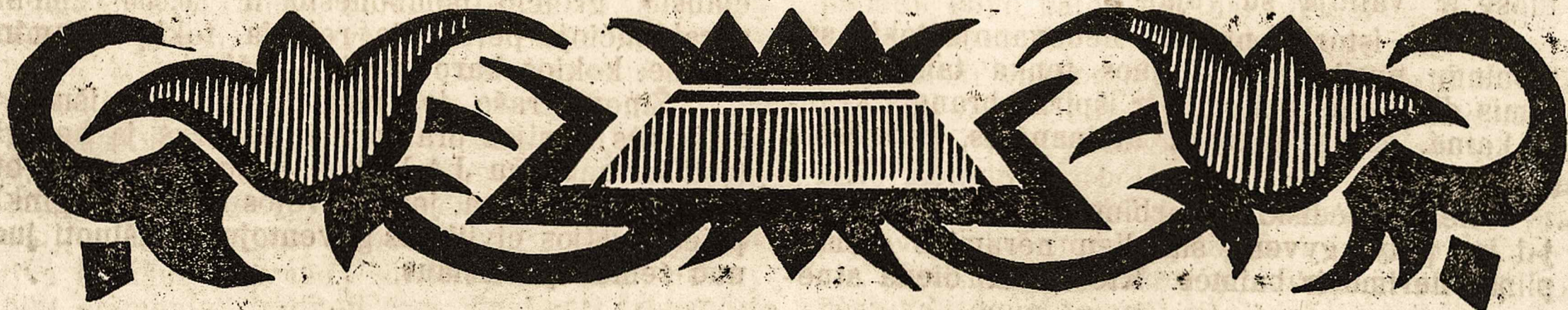
Jis išbuvo kalėjime 3 mėnesius ir ištisus 2 mėnesius buvo tardomas. Po tų tardymų “prisipažino”, bet buvo iš kalėjimo paleistas. Kiek vėliau jam pavyko pabėgti į Prancuziją. Jo nuomonė, kaip gydytojo ir politiko bei visuomenininko, yra pagrįsta ir patikima.

Svarbesnieji Vengrijos “politiniai” nusikaltėliai gabenami į politinės policijos rūsius, Andrassy gatvė 60, Budapešte (ten buvo kalinamas ir Kardinolas). Be to, yra dar dvi vietos politiniams nusikaltėliams kvosti ir paruošti: politiniai karinio departamento patalpos — Bartok-Bela gatvėje ir sovietų armijos — Vilma-Keralyno gatvėje — kalėjimo lindynės.

Norėdami paruošti prisipažinimams tardomąjį marina badu. Vietoj minimalinio maisto kiekio 1500 kalorijų duoda tik 350 per dieną. Pirmame laikotarpyje kalinamas pastebi, kad jo protas funkcionuoja sulėtintu ritmu, ilgesnio badavimo sekanti fazė yra visiška apatija. Kankinamojo būklę pasunkina dieną ir naktį buvimas rūsyje. Jis nustoja bet kokio orientavimosi laike ir kituose klausimuose. Priartėja patopsichologinė būklė, kurią gydytojai vadina kalėjimo psichoze. Galutiną paruošimą atlieka tuo laiku duodami įvairūs vaistai: aktedronas, pentotalas ir morfijaus preparatai. Auką apima baimė ir persekiojimo manija. Tuomet vartojama dar viena paprasta procedūra. Tardomas statomas veidu prie sienos. Jo kojų pėdos turi būti artimai sglaustos. Po 2-4 valandų stovėjimo prasideda alpimas, apakimas ir vėmimai. Vidutiniai žmogus išlaiko 2-3 dienas. Dr. Ham išlaikė 7 dienas. Nuo ilgo vienokioje padėtyje stovėjimo užsidega kojų venų sienelės. Kojų čiurnies srityje atsiranda sutinimai. Nuolatiniai budintys sargy-

biniai neleidžia pakeisti padėties. Tasai metodas yra moksliskai patvirtintas. Dr. Ham laikėsi 2-3 dienas. Vėliau prasidėjo transas. Akyse pasirodė įvairių spalvų šviesos ratai. Jis pradėjo alpti ir pasikeitė visas jo aplinkinis pasaulis. Kankinimo metu dieną ir naktį tardytojai jam kartoja tariamai padarytus nusikaltimus.

Jis pradėjo tiems įkyriems tvirtinimams tikėti ir pradėjo galvoti esąs nusikaltėlis. Septintą dieną, o gal ir anščiau, pradėjo duoti su vandeniu morfijų. Atsirado euforija — dvasios pakilimas. Išnyko visos kančios. Jis prie visko “prisipažino” ir pasirašė viską, kas tik buvo patiekta pasirašyti. Septintą dieną jis tapo nesąmoningas ir neteko atminties. Tolimesnės tardymo eigos jis visiškai neprisimena. Šventame Rašte pasakyta, kad tikėjimą reikia ginti iki kraujo t. y. iki mirties. Bet taip elgtis buvo galima tik “baisiais” senaisiais ir viduriniais amžiais, nes tuomet nors ir buvo vartojama kankimai, bet buvo leidžiama žmogui palikti žmogumi, Anuometiniai budeliai galėjo ir mokėjo pavergti tik žmogaus kūną, bet ne laisvą dvasią. Todėl tie laikotarpiai paliko tiek daug gražių ir užburiančių pavyzdžių, kurie ir šiandien mus moko, kaip reikia kovoti dėl savo idėjinių įsitikinimų. Moderniški budeliai paraližuoja įvairius dirksnių centrus ir žmogaus asmenybę suyrą. Beveik niekas neabejoja, kad Kardinolas irgi buvo tardomas tuo pat metodu ir priemonėmis. Yra tikrų duomenų, kad Vengrijos Primas buvo verčiamas stovėti net 83 valandas. “Proceso eigoje atspausdintas Kardinolo atvaizdas tai įsakmiai įrodo. Tai visai nepažįstamas žmogus. Tame atvaizde beveik negalima išžiūrėti panašumo bruožų su Kardinolu prieš suėmimą. Teisiamasis žiūri į teisėją. Jo žvilgsnis tuščias ir pririštas. Jis sustingęs. Abidvi jo rankos padėtos ant kelių, rankų pirštai spazmatiškai išskėsti. Iš jo dvelkia panika. Tad nereikia nustepti, jei Kardinolas prisipažino papildęs įvairius nusikaltimus, kurių jam ir kaip žmogui ir kaip vyskupui nebuvo jokių motyvų daryti. Todėl jis parašė ir pasirašė įvairius laiškus, kurie savo turiniu visiškai nesiderina su Kardinolo kovinga, drąsia asmenybe ir jo ankstybesniais veiksmais ir pareiškimais.

ZITUTĖ IR VILKAS

Pagiryje, paupyje, ant kalniuko prie keliuko, gyveno tokia našlė. Ji turėjo mažą dukrečią, vardu Zitutę.

Našlė kas metai antrąją Velykų dieną vedavos mergaitę pas senelę, kuri gyveno kitam gale girios. Bet vieną sykį našlė negalėjo paeiti: buvo įsidūrus koja. O eiti reikėjo. Kaipgi neaplankyti senelę.

Zitutė pagalvojo ir sako mamai:

— Mamute, aš viena nueisiu pas senelę.

Gerai, motina paėmė pintinė, idėjo paties geriausio pyrago, pačių gražiausių velykaičių ir sako:

— Eik ir nunešk senelei. Laimingai, vaikeli. Ir išleido Zitutę pro duris.

Zitutė pasišaukė šunytį Ausiuką ir tarė:

— Eiva, šunytį. Man bus drąsiau pakeliui.

O mama dar pasakė:

— Zitute, eik tiesiai pas senelę. Ypač neik į girią. Tankumyne yra vilkas nasrininkas.

— Gerai, mama, — atsakė mergaitė. — Aš eisiu tiktai pas senelę.

Buvo ką tik po piet. O senelė ne taip toli: kad ir maži žingsniukai, per valandą nueis.

Tačiau paėjus, mergaitė išgeidė pasiskinti gėlių — jos buvo tokios gražios.

— Palauk, Ausiuk, tu nežinai, kaip senelė mėgsta gėles, pluokštelį paskinsiu, ir eisiva.

O vilkas nasrininkas jau ir čia, šunytis susitraukė prie mergaitės kojų ir dreba.

Zitutė švyst, numetė jam ir velykaičius. — Te, valgyk. Senelė džiaugsis, kad aš jai gėlių nunešiu.

Vilkas vapt, prarijo velykaičius ir vėl žiūri.

— Dar permažai, atiduok šunytį.

— Ne, ne! šauke mergaitė. — neduosiu.

Bet vilkas griebė šunytį ir prarijo.

Zitutė ėmė verkti. Bet kas iš to?

Vilkas apsilaižė, ir sako:

— Truputi užkandau. — Ir smailiai pasižiūrėjo į mergaitę,

Mergaitė suprato, kad tas begėdis ir besotis nori ir ją praryti.

— Ką aš tau padariau, kad tu toks blogas?

— Mano dantys — ne mediniai, mano pilvas — ne statinė! — suriko vilkas, kapt nutvėrė Zitutę ir prarijo.

Dabar vilkas nasrininkas įlindo į savo tankumyną ir užmigo.

O senelė laukia, — nesulaukia Zitutės.

— Ne, čia jau ne su geru! — tarė sau senelė, pasiėmė lazdu, užsklendė duris ir išėjo.

Zitutės mama taip pat nerimo, užsigobė velykinę skarelę, ir išėjo.

Eina, ir iš tolo jau pamatė senelę. Bet tiktai vieną! Suėjo abidvi ir žiūri išsigandusios.

— Kur mano mergaitė? — suriko Zitutės mama. Senelė tiktai sklėstelėjo rankomis.

— Aš pirmai girdėjau vilką staugiant...

Juodvi subėgo į girią jieškoti, ir rado pintinė su gėlėmis, o ties pintinė — kraujo...

— Ai, ai! — dejavo senelė. — Tai ji norėjo man gėlių atnešti. Bėkiva vyrų šauktis pagalbon.

Nubėgo į kaimą, susišaukė vyrus ir sako:

— Gelbėkit, mergaitė dingo! Vyrai sujudo ir ėmė tartis:

— Pašaukim medžiotojus: nušaus vilką.

— Ne, ne! sušuko motina ir senelė. — Medžio tojo kulka gali ir mergaitę nušauti, su tinklais reikia vilką sugauti.

Tuojau paėmė stiprius tinklus, ir vyrai išėjo į girią.

Senas medžiotojas tarė:

— Kai vilkas sotus, tai guli ir miega. Aš žinau jo guolį.

Jie atsargiai pritykino prie vilko guolio ir užtraukė tris eiles tinklų. Dabar reikėjo tiktai, kad vilkas įsipainiotų į tinklą.

— Užia vilką nasrininką! Užia! — šaukė vyrai.

Dabar vilkas nubudo, atsimerkė ir suprato...

— U-ūū! — sustaugė jis iš visos gerklės ir šoko bėgti.

Su pilnu pilvu, o dar iš miego nubudus, jam buvo sunku susimesti. Ėmė ir susipainiojo. O žvejai prišokę sukuduliavo jį į tinklus. Vyriausias žvejys išsitraukė aštrų peilį, purkšt perpiovė vilkui pilvą ir ištraukė — Zitutę, Ausiuką ir velykaičius.

Zitutė, gavus gryno oro, tuojau atsigavo ir ėmė šypsotis, o šunytis — smagiai šokinėti. Kiek čia buvo visiems džiaugsmo!

Paskui visi linksmi ir laimingi, smagiai dainuodami, išsiskirstė namo.

— Kas čia mano gėles skina? — tarė vilkas storu balsu.

— Aš esu Zitutė, — pasakė mergaitė. — Einu pas senelę ir gėlių jai priskyniau. O čia mano šunytis Ausiukas.

Gerai, — sako vilkas. O ką man atnešei, kad atėjai į mano girią?

— Nieko, — atsakė mergaitė. — Aš nežinėjau. Ašėjau pas senelę...

— Čia aš gyvenu, — tare vilkas. — Atiduok man savo šunytį.

— Na, ne! — sušuko Zitutė. — Te imk pyragą, kurį nešiau senelei, tik ne šunytį.

Vilkas lapt prarijo pyragą ir vėl:

— Per mažai, — sako jis. — Ir man Velykos.

LIETUVIAI PASAULYJE

KANADOS LIETUVIŲ SAJUNGOS

Skyrių Atstovų Suvažiavimas

Ivykęs rugsėjo mėn. pradžioj, Toronto mieste. Lietuvos išlaisvinimo reikalu pasiuntė atitinkamas rezoliucijas Kanados vyriausybei ir Jungtinėms Tautoms (UNO).

Dėl santykių su Kanados Lietuvių Centro Taryba, suvažiavimas nutarė, kad ji neturi teisės kalbėti visų Kanados lietuvių vardu. Ji yra tik viena iš organizacijų, lygi kitoms ir reikšminga, tik savo turimų narių skaičiumi.

Spaudos reikalu suvažiavimas konstatavo, kad «Nepriklausoma Lietuva» yra vienos grupės (socialdemokratų) žmonių rankose ir kitiems neleidžiama ne tik pasisakyti, bet yra užgauliojami. Tokiai nenormaliai padėčiai pašalinti, nutarta daryti žygių sudaryti redakcinį kolektyvą iš Tarybos ir Sajungos atstovų neveliau, kaip per dvi savaites nuo šios rezoliucijos įteikimo dienos. Nesutarus — remti pastangas sukurti naują laikraštį, kuris būtų atviras visų Kanados lietuvių reikalams.

Taip pat konstatuota, kad PLB suorganizavimas yra pirmosios svarbos reikalas.

Lietuvių S-gos centro valdybon išrinkta: Rinkūnas Antanas, Yokubynas Jonas, Karka Jonas, Norkus Mečislovas, Abromaitytė Vanda, Dervinas M. ir Adamonis Jonas.

Naujos valdybos adresas: M. Norkus 27 Mc Kenzie Cres. Toronto, Ont. Canada.

PETRAS KIAULĖNAS

Garsus Tapytojas ir Architektas

Menininkas, tapytojas, architektas Petras Kiaulėnas šiais metais baigė 40 m. amžiaus. Tai, palyginamai, trumpas laikotarpis žmogaus gyvenime. Bet pasaulinio masto talentas jau suspėjo susikurti nemirtingo menininko vardą ir garsą. P. Kiaulėnas aukštaitis, gimęs Alyzavos par. Namiškių km., jau 25 m. amžiaus su Lietuvos Meno Mokyklos diplomu kišenėje išvyko studijuoti į Romą, kur baigė akademią licencijato "dell' Arte" laipsniu. Apsišarvavęs dviem diplomais pradėjo studijuoti, Paryžiuje, architektūrą ir 1942 m. gavo trečią diplomą. 1944 m. savo darbais jau stovėjo greta pasaulinio garso tapytojų. 1946 m. savo paveikslų parodomis įgijo dar didesnio garso. Dabar garsusis menininkas architektas gyvena ir kuria JAV, Chicagoje.

LIETUVIŲ SKYRIUS TORONTO PARODOJE

Kanadoje (Toronto) vykstančioje parodoje lietuviai dalyvauja su savo meno kūriniiais, rankdarbiais, audiniais, medžio ir gintaro dirbiniais. Vietos spauda skelbia, kad parodos atidarymo iškilmės vyko prie lietuvių skyriaus ir lietuviškiems eksponatams skirta didžiausio susidomėjimo. Dailės Akademijos studentės Ald. Mažeikaitė ir M. Dzetaveckaitė parodoje audžia tautinius drabužius.

LIETUVIS IŠRADĖJAS

Kanadoje dirbantis lietuvis DP inž. Leonas Stankus, dirbdamas cheminėje Toronto firmoje išrado nedegamus dažus, kuriais dabar yra labai didelis susidomėjimas.

Vieni tremties kelyje palūžtame, rezignuojame, kiti mūsų tautos pasididžiavimui švystelėjame skaisčiu meteoru žmonijos orbitoje. Taip ir DP lietuvis L. Stankus, po dviejų metų nuo atvykimo į Kanadą šiandien stovi, kaip garsenybė tarp chemijos mokslų profesorių. Jis priimtas Kanados Chemijos Instituto pilnateisium nariu. Jo išradimas užpatentuotas ir bus pradėtas masinis jo išrastų dažų gaminimas. L. Stankus gauna daugybę laiškų, jį lanko žurnalistai, jo nuopelnai iškeliami spaudoje. Jaunas talentingas išradėjas kuklus ir toliau tęsia laboratorinius tyrinėjimus. O pasaulinė spauda garsina lietuvių išradėjo DP nuopelnus chemijos mokslui. Pasinaudodamas ta proga L. Stankus atliko savo, kaip lietuvių patrijoto pareigą, iškeldamas mūsų tėvynės vargus ir kančias bolševikinėje vergijoje.

AUSTRALIJA TURTEJA LIETUVIAIS

Vis daugiau atvyksta lietuvių menininkų į Australiją. Vieni pirmųjų ten nuvyko smuikininkas Gabrijalavičius ir šokėja Nasvytytė-Gabrijalavičienė, vėliau atplaukė Pulgis Andriušis, neseniai dailininkas Rūkštelė ir muzikas Šimkus. Rūkštelė jau surengė dailės darbų parodą, o Šimkus suorganizavo lietuvių chorą.

LIETUVIAI SKLANDYTOJAI

Adelaidoje (Australijoje) gyvenantieji lietuviai priimti į Australų Sklandymo klubą: Juozas Astrauskas, Gediminas Janulevičius, Br. Leščius, Jonas Matijošaitis, Leonardas Musteikis, Jonas Pyragius, Ged. Rakauskas ir Vyt. Vosylius.

LIETUVIAI APLINK PASAULĮ

Eilė jaunų lietuvių DP įstojo į jūrinę tarnybą. A. Morkūnas ir Vaikutis išplaukė aplink pasaulį, kiti į įvairias šalis. Naujieji jūrininkai žada informuoti lietuvių spaudą apie savo keliones.

NAUJI DAKTARAI

Poetas DP Henrikas Nagys Freiburge gavo filosof. daktaro laipsnį, o Hanoveryje inž. Algirdas Nasvytis gavo daktaro inž. laipsnį. Alg. Nasvytis yra žymus visuomeninkas, geras sportininkas ir muzikas.

NUSIŽUDĖ KOMPOZITORIUS PAKALNIS

Gauta žinia, kad Lietuvoje pasikorė garsus kompozitorius, baleto «Sužadėtinė» ir daugelio kitų simfoninių kūrinių autorius komp. Pakalnis. Tos žinios dėl "geležinės uždangos" dar patikrinti nepavyko...

Septyni Freiburgo lietuviai diplomantai DP, gavo prancūzų vyr. stipendijas studijuoti Paryžiuje.

IŠ LIETUVIŲ SAJUNGOS BRAZILIJOJE GYVENIMO

PIKNIKAS

Pranešama tautiečių žiniai, kad Sąjungos ruošiamas piknikas įvyks š. m. lapkričio mėn. 13 d. Brazilijos Šveicarijoje, kuri randasi pakeliui į Santos, Rio Grande apylinkėje, netolimais restorano Estoril. Bus vykstama specialiai tam tikslui pasamdytais autobusais. Kelionė, be maisto, ten ir atgal vienam asmeniui kainuos Cr. 35.00. Asmenys, kurie panorės prisidėti prie pikniko, bet vyks savo susisiekimo priemonėmis - automobiliais ar kt. turės mokėti Cr. 10.00 nuo asmens. Maistu kiekvienas turi pats pasirūpinti, su savim pasiimti, nes ten vietoje, išskyrus mineralinį vandenį ir alų, nieko kito nebus galima gauti.

Iš S. Paulo išvykstama lapkričio mėn. 13 d. 7 val. ryto, o grįžama tą pačią dieną 5 val.

Norint išvažiuoti paruošimą laiku atlikti, kviečiama, norinčius dalyvauti piknike, nedelsiant darbo valandomis užsiregistruoti pas:

- 1/ Mario Dantas, Rua José Paulino, 108-2º,
- 2/ Bronius Stankevičius, Rua Lituânia 67,
- 3/ Petras Žarkauskas, Rua Camacan, 625.

LSB NARIŲ IR KANDIDATŲ ŽINIAI

Jau artinasi mokslo metų galas. Ne vienas iš narių ar kandidatų gal turi vaikučių, kurie šimet baigia pradžios mokyklas. Dalis jų, žinoma, nueis amatų mokytis, kiti tęs mokslą toliau. Bet kaip visi žinome, su įstojimu į gimnazijas susidaro visuomet daug sunkumų, nes kandidatų būna daug daugiau, negu vietų. Tad, ar ne laikas būtų jau dabar tuo susirūpinti: nužiūrint, į kurą iš gimnazijų lengviau įstoti, bei tvirčiau vaiką paruošiant, numatomi įstojimo konkurencijai nugalėti.

POBUVIŲ PRATĖSIMAS

LSB valdyba nutarė sekmadienių pobuvius su šokiais, kurie vyksta mokyklos salėje, Rua Lituânia, 67, pratęsti ir laike šių metų lapkričio mėnesio.

LSB VAKARAS

Š. m. lapkričio mėn. 19 d. 20 val. Rua Lituânia 67, Sąjunga rengia vakarą su šokiais. Bus pastatyta istorinė drama iš spaudos draudimo laikų «Aušros Sūnūs».

Visus tautiečius maloniai kviečiame dalyvauti. Vakarą pelnas skiriamas mokyklų išlaikymo reikalams.

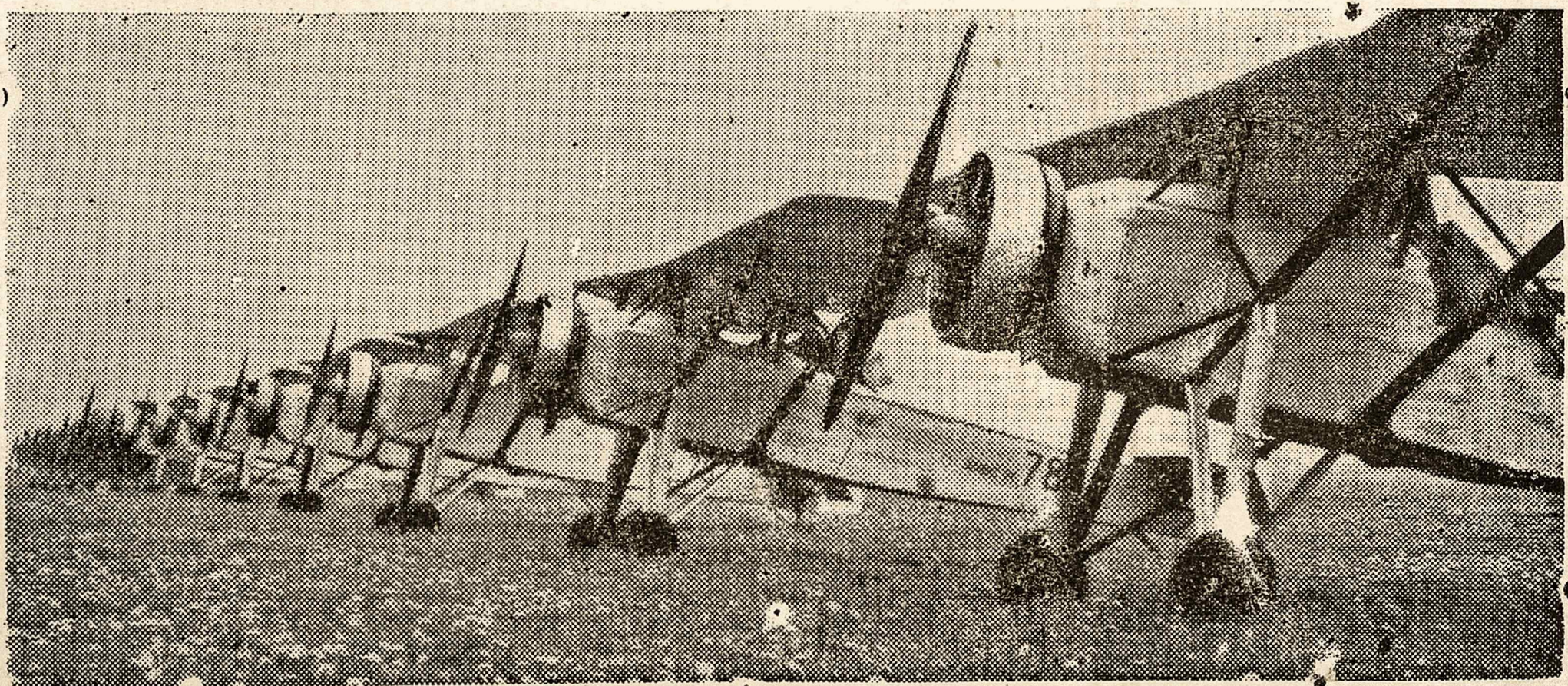
Režisuoja mok. Lionginas Gaigalas, sufleuoja A Vosylus.

DR. J. BASANAVIČIAUS MOKYKLOS RĖMĖJŲ BŪRELIO VAKARAS

Įvykęs spalio mėn. 22 d. Dr. J. Basanavičiaus mokyklos patalpose, Rua Camacan, 625, Vila Anastacio, praėjo su didžiuliu pasisekimu. Pastatyta, «Moterims neišsimeluosi» Seirijų Juozo 3 veiksmų komedija, kurią mūsų teatro mėgėjai, režisuojant mok. St. Kubiliūnui, suvaidino puikiai. Publikos prisirinko pilnutėlė salė. Atsilankiusių tarpe dalyvavo beveik visa LSB valdyba. daug svečių ir iš tolimesnių S. Paulo Vilų, Vakarą buvo linksmas ir nuotaikingas.

NARIAI KANDIDATAI

Naujieji LSB nariais-kandidatais priimti: p.p. Juozas Špakauskas ir Antanas Raslanas.

Laisvojoje Lietuvoje statyti lėktuvai, išrikiuoti aviacijos šventės metu...

ISSPRESTĄ PRANCŪZIJOS VYRIAUSYBĖS KRIZĖ

Mėnesį laiko užsitęsusi Prancūzijos vyriausybės krizė pagaliau išspręsta. Naują ministrų kabinetą organizuoja ir jam vadovaus krikščionių demokratų partijos vadas George Bidoult. Vyriausybė sudaroma plačios koalicijos pagrindais, kurioje dalyvaus socialistai ir radikalai.

Svarbiausia nuolatinių vyriausybių krizių priežastimi, Prancūzijoje, yra ekonominiai krašto sunkumai. Vyriausybės išdas ir silpnai išsivysčiusi krašto industrija nėra pajėgūs pakelti darbininkų nuolatos reikalaujamus atlyginimus.

Jeigu G. Bidoult'ui būtų nepavykę nugalėti vyriausybės krizės ir sudaryti ministrų kabineto, nieko kito nebūtų likę, kaip tik paleisti parlamentą ir skelbti naujus rinkimus, kuriuose gal būtų viena kuri partija būtų gavusi daugumą balsų ir galėtų pastoviau valdyti kraštą. Gen. De Gaulle partija jau senai reikalauja naujų rinkimų, nes turi vilčių, kad juos laimėsianti.

STREJKAI AMERIKOJE

Jau kuris laikas streikuoja Amerikos anglies kasyklų darbininkai, dabar taip pat streikuoja geležies ir plieno liejyklos. Trūkstant anglies, geležinkelių kompanijos sumažino traukinių judėjimą, atleisdamos iš darbo 60.000 darbininkų ir tarnautojų. Fordo kompanija, trūkstant geležies, žada sustabdyti automo-

bilių gamybą ir atleisti darbininkus.

General Motors fabrikai dar dirbs ir lapkričio mėnesį.

Chrisler fabrikuose, per savaitę tedirbs tik keturias dienas.

Išsiplėtusi streikų banga jau atėmė darbą 4-iems milijonams darbininkų.

Vyriausybė labai susirūpinusi. Iš Vašingtono pranešama, kad pats prezidentas Trumanas imsis intervencijos, jeigu streikai nesibaigs dar šią savaitę. Remiantis JAV įstatymais, prezidentas turi teisę įsikišti, jeigu streikai kenkia bendrai krašto gerovei.

Tikimasi, kad dar šią savaitę streikai bus likviduoti.

PAKĖLĖ «SALARIO MINIMUM»

Amerikoje minimalus atlyginimas buvo 40 centų už darbo valandą, dabar pakeltas iki 75 centų valandai. Reiškia, minimalus atlyginimas pakilo 87%. Tuo atlyginimo pakėlimu pasinaudos pusantro milijono darbininkų o darbdaviams kaštuos apie 300 milijonų dolerių.

RUSIJOS — JUGOSLAVIJOS

Diplomatiniai santykiai, tarp šitų kraštų jau nebeveikia. Maskva šiomis dienomis pareikalavo atšaukti pasiuntinį Mrzovic, kurį kaltina špionažu. Mrzovic prieš keletą dienų grįžo Jugoslavijon ir gavo naują paskyrimą. Maskva vieton savo pasiuntinio, kurį jau senai atšaukė iš Jugoslavijos, kito iki šiol nėra paskyrusi. Praraja tarpe «draugų» vis gilėja...

Komunistų kariuomenė artinasi prie Macao, kuri yra Portugalijos kolonija, ir Prancūzų Indokinijos rubežių. Macao rubežius saugoja 6.000 portugalų kareivių. Prancūzai sustiprino Indodinijos sienų sargybas. Anglai susirūpino Hong-Kongo gyvimu.

ISPANIJOS — PORTUGALIJOS SANTYKIAI

Praeita savaitę Portugalijoje lankėsi Ispanijos valdytojas gen. Franco. Be abejo, ši kelionė turėjo ir politinių tikslų, abiejų kraštų suartėjimą. Tačiau apie kokias nors karines sąjungas nieko nekalbama ir nerašoma. Portugalijos ministeris pirmininkas Salazar, kaip rašo spauda, visokių sąjungų ir pačio Franco atžvilgiu laikosi labai šaltai. Spaudos nuomone, Franco savo kelione neatsiekė tikslo.

Coimbros universitetas gen. Franko suteikė garbės daktaro laipsnį, nėra abejonės, kad Ispanijos vaidmuo šiandieninėje Europoje strateginiu požiūriu yra labai svarbus.

NAUJAS INTERNACIONALAS

Jugoslavijos diktatorius imasi žygių suorganizuoti Penktąjį Internacionalą, kuris nebūtų Maskvos įrankiu. Tas turėtų rimtų pasekmių kaimyniniuose kraštuose, kurie yra sovietų terorizuojami ir išnaudojami, bet tautinis jausmas dar tebėra gyvas. Dabartiniai įvykiai rodo, kad Rusija imsis griežtesnių priemonių prieš Jugoslaviją, kas gali išsiplėsti į naują pasaulinį karo gaisrą...

— JAV generolas Bradley, pareiškė, kad karo dar galima išvengti, bet ji gali iššaukti ir visai nereikšmingas tarptautinis incidentas, kuris plėsdamasis suliepsnosias karu.

“Mūsų Lietuva” ir Arte Grafica

LITUANIA Ltda. p e r s i k ė l ė

Av. Zelina, Nr. 706!

Visokiai korespondencijai adresas:

São Paulo, Caixa postal, 371.

BRAZILIJOJE

Politinės partijos dėl vieno kandidato į respublikos prezidentus nesusitaria. Atrodo, kad kiekviena partija eis su savo kandidatu. Progresistai už Ademer de Barros jau varo propagandą. Po visą Braziliją platinama propagandinius atsišaukimus, leidžia knygas, net degtukų dežutes propagandai panaudoja. Socialdemokratai nori išstatyti dabartinį vice-prezidentą Nereu Ramos. Tautinės Vienybės (UDN) partija, ypač studentija, smarkią propagandą varo už aviacijos generolą Eduardo Gomes, kuris praėjusiais rinkimais buvo rimtas dabartinio prezidento gen. Dutra konkurentas. Su dideliu susidomėjimu laukiama 15 metų Braziliją savarankiškai valdžiusio Getulio Vargas. Dar niekas nežino ar jis bus kandidatas, ar tik vieną iš esamų parems. O jis žinodamas, kad visiems yra svarbu žinoti jo poziciją rinkimų metu, tyli ir laukia.

— Brazilijos kavos kaina Amerikos rinkoje kyla.

KOLUMBIJOJE

Dėl pasikartojančių politinių neramumų, susišaudymų, vyriausybė ruošiasi paskelbti karo statusą.

— Praėjusią savaitę New Yorke buvo padėtas kertinis akmuo Jungtinių Tautų Organizacijos nuolatinei būstinei.

Pastatas būsis 39 aukštų. Ta proga prezidentas Trumanas pasakė kalbą primindamas UNO reikšmę tarptautiniame gyvenime. Deja, jau ketveri metai kai veikia UNO, tačiau pasaulis eina ne prie taikos, bet prie karo. Vargu ar bus baigta statyti Jungtinių Tautų Organizacijos būstinė ligi naujo tarptautinio konflikto.

— Jugoslavija išrinkta Jungtinių Tautų Gynimo tarybon.

Rusija ir satelitai balsavo už Čekoslovakiją. Jugoslavija laimėjo 39 prieš 19 balsų. Rusija prieš Jugoslavijos išrinkimą protestavo.

— Pasitarimai apie atominės energijos kontrolę nedavė jokių pasekmių. Rusija nesutinka, kad jos fabrikai būtų kontroliuojami.

— Vokiečių demokratinės respublikos, Vokietijos esančios Rusijos okupacijoje, Grotewohl pareiškė, kad paskirai su Rusija nepasirašys taikos sutarties. Sutartį pasirašys, kai visa Vokietija bus suvienyta. Pareiškimo praežastis labai aiški. Jei pasirašytų taikos sutartį dabar su Rusija ir tokią, kokios Rusija nori, Rytprūsius ir Karaliaučius bei kitas sritis perleidžiant Rusijai ir Lenkijai, sukeltų didelę opoziciją, nepasitenkinimo bangą, visoje Vokietijoje ir įduotų didelį ginklą į rankas vakarų Vokietijos politikams.

Iš Berlyno pranešama, kad rusų valdomoj Vokietijoje vyksta masiniai areštai opozicijos žmonių, ypatingai apie Mecklenburgą.

— Čekoslovakija nepatenkinta Rusijos politika Vokietijos atžvilgiu. Tai pareiškė dabartinis užsienio reikalų ministeris Vladimir Clementis. Jis taip pat "drįso" 1939 m. kritikuoti ir Ribontropo - Molotovo sutartį. Ir jei vieną dieną skaitysime, kad Clementis "sveikatos" sumetimais pasitraukė iš ministerio pareigų, tas nieko nenustebins, nes kitaip ir negali būti kai nu kryptama nuo Maskvos užbrėžtos linijos. Nebent pasekti Tito pėdomis.

— Norvegijoje parlamento rinkimus laimėjo darbiečių partija, kurios programa yra labai panaši į Anglijos to pat vardo partijos programa. Tikimasi, kai kurių reformų socialinėje krašto politikoje.

LIETUVA JUNGTINĖSE TAUTOSE

Trys LAIC korespondentai, akredituoti prie Jungtinių Tautų plečia pažintis įvairių delegacijų ir žurnalistų tarpe.

Atskirų delegacijų nariai pažymi, kaip Genocido Komisijoje Lietuvos likimas buvo dažnai minimas ir «Lithuanian Bulletin» stropiai analizuojamas. Sausio-kovo numerio straipsnis «Lithuania Today» susilaukė ypatingo dėmesio. Todėl šis numeris ir dabar eina iš rankų į rankas.

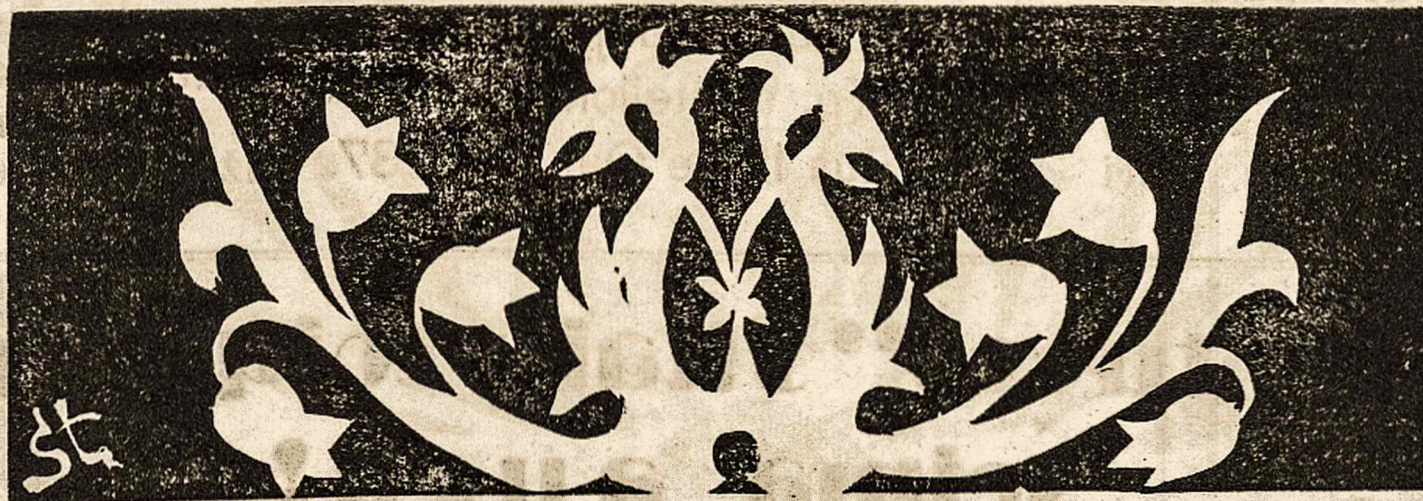
Genocido termino nukalėjas, nuo Gardino kilęs prof. Raphael Lemkin, dideliu atsidėjimu sekė genocido sutarties «gimdyto» eigą. Jis kaip oficialus patarėjas, nuolat nurodinėjo Lietuvą kaip genocido pavyzdį ir prikalbino abejojančias delegacijas tą sutartį pasirašyti. Tomis dienomis Danija pasirašė — 29-ta valstybė.

Kelių delegacijų nariai ragino atskiru leidiniu išleisti NKVD dokumentus, kurių dalis jau paskelbta ALT leidžiamo «Lithuanian Bulletin» lapuose. Diplomatai, teisininkai ir žurnalistai dažnai pasisako, kad tie dokumentai yra istoriniai ir priklauso plačiajai žmonijai.

Patyręs apie šios Lietuvos partizanų krauju nupirktus dokumentus, prof. Lemkin pareiškė įsitikinimą, kad JAV Senatas tikrai ratifikuos genocido sutartį.

— Rugs. 25 d. laidoje Sovietų kompartijos organas «Pravda» paskelbė MGB ir MVD čekistų "apdovanojimo" sąrašus. Stalino budeliai apdovanoti ordinais "už sėkmingą vyriausybės pavestų darbų atlikimą" — t. y. už jų vykdomas skerdynes ir trėmimus.

Tarpe 75 budelių, figuruoja du «lietuviai» — gen. maj Juozas «Bartašiūnas» (maskolius su pasisavinta pavarde) ir pulkin. leiten. Leonardas Martavičius.

Lietuviai **BRAZILIJOJE**

ALF. ŽIBO DRAMOS STUDIJA

Alfonso Žibo Dramos Studija nesitenkina teoretinėmis paskaitomis bet imasi ir rimtų pastatymų. Neseniai su pasisekimu pastatyta Vilkutaičio «Amerika Pirtyje» įnešusi skaidrų pragedruli į kolonijos gyvenimą. Dabar pradėta ruošti pastatyti stambų ir žinomą Petro Vaičiūno veikalą «Sudrumstoji Ramybė». Studijos vedėjo ir režis. Alf. Žibo žodžiais, šis veikalas pasirinktas pastatymui, kaip gyveimiškos tikrovės iškarpa, kadangi kiekvienas žmogus turėdamas savyje Gėrio ir Blogio pradų, įvairiose aplinkybėse ir dėl žmogiškos prigimties savitumų, dažnai sudrumsčiame savo ir kitų ramybę... Veikalas įdomus, savaimingai gyvenimiškas, todėl lauksime jo pasirodant lietuviškoje scenoje.

LIETUVIS DP, FABRIKO DIREKTORIUS

Dipl. inž. Petras Baltėnas, vadovauja faneros fabrikui Industria de Imbalagens Americana S/A. Stambiausias firmos akcininkas yra senas Brazilijos lietuvis. Fabrikas yra milijoninės vertės ir stipriai veikia: plečiamas, modernizuojamas, tobulinamas, pristatomi nauji skyriai. Neseniai pradėjo fabrike dirbti žinomas komersantas lietuvis (mokslus baigęs Paryžiuje) Jurgis Sliesoraitis, kuris Lietuvoje ilgą laiką dirbo geležinkelių direkcijoje, taip pat yra žinomas politinis veikėjas. Prie faneros šlifavimo dirba dar vienas lietuvis DP Antanas Bražinskas.

Fabriko dir. dipl. inž. P. Baltėnas pageidauja daugiau lietuvių darbininkų, todėl naujai atvykstantiems DP reikėtų susidomėti. Taip pat pageidaujamas lietuvis statybos technikas, kaip direktoriaus pavaduotojas. Turi

būti dirbęs amatuose ir su praktika. Fabrikas yra Vila Leopoldinoje, Rua Norder 25.

Malonu pažymėti, kad p. Baltėnas yra «Mūsų Lietuvos» prietelius ir jau užsiprenumeravo 1950 metams.

— Dipl. inž. Algirdas Idika, gyvenantis Bairo dos Remedios, iš tremties atvykęs prieš metus laiko, dirba radio fabrike (automobiliams), kaip radio specialistas.

Didelės energijos lietuvis patrijotas ir mielas «M. L.» prietelius, apsimokėjo pranumeratą jau už 1950 metus. Į Braziliją atvyko su gausia šeima — tėvais ir dviem meilom dukrelėm — Vidute ir Mildute, gražiai kalbančiom lietuviškai. P. Idika tikisi įsteigti nuosavą radio firmą. Redakcija linki miellam tautiečiui sėkmingai kurtis ir nepamiršti lietuviškų reikalų.

PRAŠOMI ATSILIEPTI:

Lietuvos Konsulatas S. Paulyje, Rua Jaguaribe, 477, kviečia, darbo valandomis, atsilankyti Konsulatan: Eugenijų, Friedą ir Mečislovą Sipavičius, R. Jovaišą ir Alfonsą Vaitiekūną.

— Augustas Dominas gyv. Argentinoje, Hurbingham, F. C. P. Pedro de Mendoza 1140. Buenos Aires, paieško savo brolio Domino, seniau gyvenusio Nuelio C. Barao de Antonina. Itaporanga, via Itarare, Est. S. Paulo.

Dėmesio!

Lapos ir V, Anastazijos lietuviu patogumui «Mūsų Lietuva» galima gauti Lapoje «Casa S. Jorge» (p. Matelioniu krautuvelyje), Rua 12 de Outubro, 237.

JAUNIME,

Jeji nori pasilinksinti, SEKMADIENIŲ VAKARAIŠ, atsilankyk Mokoje, rua Lituania 67, į Lietuvių Sąjungos ruošiamus pasilinksminimus.

Lietuviškųjų Organizacijų nariai reikalingus įėjimui pakvietimus gali įsigyti iš anksto, visam mėnesiui, ir pigiau, pas Lietuvių S-gos Valdybos narius.

RIO DE JANEIRO

Spalių mėn. 31 d. išvyksta Australijon «M. L.» platintojas Rio de Janeiro Ant. Gaulia. Iš Rio tiesiog plauks pietinēn Afrikon į Cape-Town miestą, kur apie 15 d. lauks laivo Australijon. Naujame krašte linkime A. Gauliai sėkmės ir neužmiršti «Mūsų Lietuvą».

RUOŠIA VAKARĄ

Lietuvių S-ga Dainava ruošia didžiulį vakarą, Club de Nataçāo e Regatas salėje, rua Santa Luzia 662. Programoj bus dainos ir tautiški šokiai. Bus ir buffetas su skaniais užkandžiais ir gėrimais. Nariams įėjimas veltui, o kiti pakvietimus gali įsigyti pas Dainavos valdybos narius. Girdėti, į šį vakarą ruošia si vykti ir kaikurie paulistai.

SŪNAUS KRAUJU GYDĖ MOTINĄ

P. Idikienė, sirguljavusi jau 25 metus dėl tulžies akmenų, ne senai turėjo labai sunkią ir komplikotą operaciją S. Casa da Miserecordia ligoninėje. Operacija buvusi pavojinga gyvybei ir ilgą laiką buvo maitinama dirbtinu maistu (serumais), gavusi savo jauno sūnaus kraujo visiškai pasveiko. P. Idikienė jau turi 57 metus amžiaus, bet pasveikusi žada imtis prekybos, nes toje srityje turi didelio patyrimo, tik sielvartuoja dėl dviejų savo sūnų nežinomo likimo už «geležinės uždangos»...

**“Mūsų Lietuvos” skaitytojų ir prietelių
šeima auga!**

KA VEIKIA MŪSŲ MENININKAI

Solistė Ona Žibienė ir muzikas A. Ambrozaitis, sausio mėn. 7 d. 1950 m. lietuvių salėje Mokoje rengia dainos-muzikos koncertą. Abudu menininkai kolonijoje gerai pažįstami, nes jie dažnai dalyvauja įvairiuose lietuvių parengimuose.

— Dailininkas Antanas Kairys ruošiasi parodai, kur bus išstatyti seniau tremtyje ir Brazilijoje nutapyti paveikslai.

— Dailininkė V. Stančikaitė-Abraitienė, kiekvieną «Mūsų Lietuvos» nr., puošianti savo raizininiais lineleume, turi planų, kuriuos pagal galimybę realizuoja.

BENDRUOMENĖS CHORAS

Spalių mėn. 16 d. valdybon išrinko: Kazį Auseką, Viktorą Tatarūną, Albiną Paškauskaitę, Petrą Šimonį ir Aleksandrą Boguslauską.

VĖL BUS ATGAIVINAMOS MUZIKOS POPIETĖS

Bendruomenės choro valdyba deda pastangas vieną kartą per mėnesį (antrą mėnesio sekmadienį), suruošti muzikos popietę, į kurią lietuviška visuomenė mėgsta lankytis.

Pirmoji muzikos popietė numatoma lapkričio mėn. 13 d.

Lapkričio mėn. antroje pusėje numatoma choro ekskursija į pajūri, atšvęsti šv. Cicilijos šventę.

— Liet. Kat. Moterų Draugija įvykusiame susirinkime spalių mėn. 23 d. nutarė iš savo izdo

paaukoti, grotelių padarymui, tris tūkstančius kruzeirų. Groteles dirba p. Šimonis. Tikimasi, kad Kalėdų šventėms jau bus padarytos.

P A D Ė K A

P. Kudžmams paaukojusiems šventoriaus aptvėrimo darbams Cr. 500.00, nuoširdžiai dėkoja.

Kun. P. Ragažinskas
Klebonas

— Lietuviškų maldaknygių ir Šventąjį raštą, galima įsigyti sekmadieniais Vila Zelinoje prie bažnyčios. Taip pat ir kitų naujų, iš Europos, prisiunčiamų lietuviškų knygų.

— Spalių mėn. 28 d. iš Anglijos atvyko Motiejaus Tamaliūno giminaitis Kostas Olšauskas.

— Povilas Daunoras, gyvenantis Joaquim Tavera, Parana, atsiuntė «M. L.» prenumeratą ir rašo, kad tolimame provincijos užkampyje gyvenimas liūdnas. o — be lietuviško laikraščio būtų dar liūdnas...

Linkime mielam «M. L.» prieteliui geriausios kloties. Būtų malonu, kad visi provincijoje gyvenantieji tautiečiai pasektų gražiu P. Daunoro pavyzdžių ir neliktų nei vieno lietuvių be lietuviško laikraščio — «Mūsų Lietuva».

**Skaitykime,
Mūsų
Lietuva!**

P A M A L D Ų T V A R K A VILA ZELINOJE

Visų Šventųjų dienoje, lapkričio mėn. 1 d.,

Šventos mišios 7 ir 8.30 val. 11 val, sumos nebus.

Vakare 7 val. gedulingi mišparai, procesija. Taip pat bus klausoma išpažinčių.

Vėlinių dienoje, lapkričio 2 d.

Pamaldų tvarka kaip sekmadieniais, Tik po sumos bus gedulinga procesija aplink bažnyčią.

Vėlinių dienoje galima gauti visuotinus atlaidus už sielas skaistykloje, atlikus išpažintį ir priėmus šv. Komuniją tiek kartu, kiek kartų bus aplankyta bažnyčia ir sukalbėta Šventojo Tėvo intencija šešis kartus Tėve mūsų, Sveika Marija ir Garbė Dievui.

ŠV. ANTANO BAŽNYČIOJE

Pamaldos Visų Šventėse ir Vėlinių dienoje bus 11 valandą.

VILA ANASTAZIJOJ

Vėlinių dienoje 8.30.

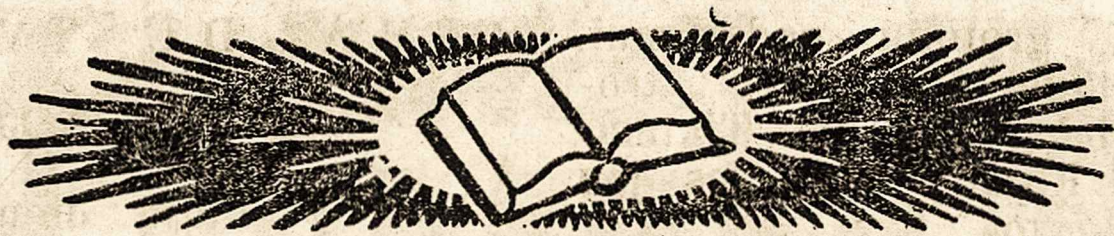
MŪSŲ MIRUSIEJI

— Spalių mėn. 12 d. Itaqueroje mirė Teklė Šerėnienė 73 m. amžiaus, kilusi iš Linkmenų parapijos.

— Spalių mėn. 17 d. Mokoje mirė Antanas Kalinauskas 60 m. kilęs iš Rumšiškių.

— Spalių mėn. 19 d. Vila Be-loje, rua Ciclames mirė Pranas Tarasevičius 75 m. amžiaus.

Remkim Lietuviška Knyga

Atėjo metas kada nebeužtenka žodžiais reiškiamo patrijotizmo. Reikia darbų. Viena iš konkrečių darbo sričių yra lietuviškos knygos rėmimas. Ir dabar didžiuojames savais knygnešiais, kurie anais priespaudos metais, slaptai gabendami iš Vokietijos spausdintą žodį, jį skleidė po visą Lietuvą. Apie juos buvo rašomos knygos ir statomi paminklai. Dabar gyvename nemažiau pavojingus Lietuvai laikus. Ir šiandien Lietuvoje spausdintam lietuviškam žodžiui nėra vietos. Ten leidžiama tik tas, kas sutinka su komunistų partijos programa.

Užsienyje turime nemažą talentingų lietuvių rašytojų, kurie yra parašę ir išspausdinę įvairių lietuviškų knygų. Kad palaikytume lietuviškos kultūros kūrybą, mums reikalingi nauji knygnešiai. O tais naujais knygnešiais gali būti kiekvienas lietuvis palaikas, skaitas, perkas lietuvišką laikraštį ir knygą! Kaip būtų gražu, kad kiekviena lietuviška šeima skaitytų lietuvišką laikraštį, kad per metus nusipirktų po keletą lietuviškų knygų, išleidžiant savos kultūros reikalui bent porą šimtų kruzeirų. Jeigu to nedarysime tai negalės mūsų rašytojai spausdinti lietuviškų knygų, negalės būti ugdoma lietuviška kultūra o visos mūsų kalbės apie tėvynės meilę, bus nedaugiau, kaip pasaldintas, tam tikriems momentams reikalingas vandenėlis.

Tėvynė šiandien iš mūsų reikalauja darbų ir aukų lietuviškai kultūrai, spaudai, lietuviš-

kai knygai! Negaiškime ir neišsisukinėkim bet veikime! Savo pilvų rūpinasi kiekvienas gyvis, o mes turime daug kilnesnių ir aukštesnių pareigų.

Todėl dar šiandien kreipkimės į «Mūsų Lietuva» redakciją ir užsisakydami laikraštį, įsigykime šias knygas:

1/ L. Dovydenas — Žmonės ant vieškelio, - Novelės.

2/ P. Tarulis — Žirgeliai padebesiais, - Novelės.

3/ K. Pažeraitė — Likūnas, - Romanas.

4/ V. Krėvė — Šiaudinėje Pastogėje, - Novelės.

5/ V. Krėvė -- Dangaus ir žemės sūnūs, - Drama.

6/ L. Dovydenas — Gyveno karta karalius, - Jaunimui.

7/ Kl. Jūra — Okeanida, - Romanas.

8/ Kl. Jūra — Krivio Lėmimas, - Baladės.

9/ Kl. Jūra — Tremtinio Ašara, - Lyrika.

Žurnalas — Tėvynės Sargas.

Mėnesinis žurn. -- Aidai.

Taip pat, «M. L.» redakcijoje, galima gauti, ar užsisakyti, visame pasaulyje išleidžiamus naujausius lietuviškus leidinius.

Nei vienas nelikim be lietuviškos knygos!

— Spalių mėn. 23 d. Vila Be-loje, bevalydamas šulinį, neišsilaikydamas ir krisdamas užsimušė J. Žukauskas 55 metų amžiaus.

— Spalių mėn. 18 d. Ferraz de Vasconcellos, linha Central, mirė Vacius Puras, kilęs iš Pravieniškių, 36 m. amžiaus.

L A I Š K A I:

Jonui Samelevičiui, Paulinai Berteškai, Daratai Naštaitienei, Elv. Bazilevski, Ant. Kairiui, Jurg. Pundzevičiui, Leonui Kri-vickui, W. Bogar, Ant. Masiu-liui, Monikai Janavičiutei, H. Losinskui, J. Bliujui, Jonui Samuoliui, J. Vepstui, Marijai La-zauskienėi, Alb. Sinkevičiui, Qui-rino Ruzgui. Juozui Litvaičiui, Danielei Ruzgaitei, W. Kazokui Serafinui Ruzgiui ir Jonui Mi-lanui.

Redakcijoje — du laiškai Pet-ruui Kaunui.

— Inž. Vincas Abraitis, dirba firmoje «Atlas» kaip elektros įrengimų skyriaus vedėjas. Jo vadovaujamas skyrius atlieka daug komplikuočių ir sudėtingų darbų nuolatos augančiuose S. Paulo dangoraižiuose.

— Prekybininkai Janina ir Stp. Adamėnai, sumaniai veda savo biznį Perdizes rajone ir augina gražią dukrelę — Janetą.

— Kun. Dr J. Prunskis, Bra-zilijoje lankymosi įspūdžius apa-rasė «Draugo» ir «Darbininko» dienraščiuose ir «Amerikos» sa-vaitraštyje.

— «Mūsų Lietuvai» ruošiantis nuo Naujų Metų virsti savait-raščiu ir savo mielus prietelius lankyti kiekvieną savaitę, dau-guma skaitytojų šį sumanymą nuoširdžiai sveikina ir žada pa-gal išgales paremti.

NEGÓCIOS DAS ERAS PRIMITIVAS

NO TEMPO em que os negócios eram realizados por meio da troca direta de conchas, armas, bebidas, sal e mulheres, havia grandes dificuldades na formação regular de pequenas fortunas, asseguradoras de um futuro tranqüilo. A evolução dos métodos comerciais e financeiros trouxe aos menos afortunados,

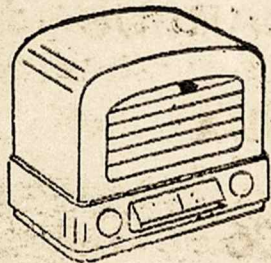
a possibilidade de formarem seu capital com depósitos mensais, e, aos possuidores de riquezas, a possibilidade de se porem a coberto das adversidades do destino. Uns e outros terão seu futuro garantido, inscrevendo-se, hoje mesmo, num dos vantajosos planos da Prudencia Capitalização.

PRUDENCIA CAPITALIZAÇÃO

PANAM — Casa de Amigos

“A SUA MUSICA”

MĖGIAMIAUSIA MUZIKA

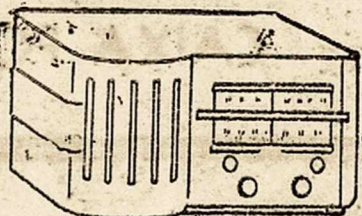

Plokštelės lietuvių, vengrų, lenkų ir kitomis kalbomis. Paskutinės naujovės iš Argentinos, Amerikos, Meksikos.

Geriausi RADIO APARATAI pigiausiomis kainomis.

Elektros įvedimas.

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS!

Užeik į «A SUA MUSICA»

LARGO SÃO JOSÉ Nr. 3 - (šalia baznycios)

Rūbas tada tik yra gražus ir geras, kuomet yra gerai pasiūtas

KAIHOS VISIEMS PRĖINAMOS

Siuvėjas:

Paulo Ambrazevičius
Av. Zelina, 720 - Vila Zelina

UŽSAKYKITE

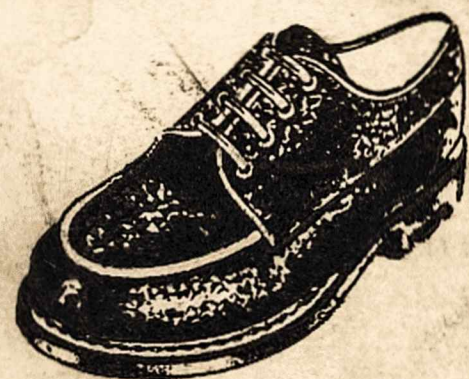
„MŪSŲ

LIETUVA”

SAVO PRIETELIAMS

**CASAS
SÃO JORGE**

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105 ☆
Rua São Caetano, 526—510
Rua 12 de Outubro, 237

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés 719
São Paulo

**«MŪSŲ LIETUVA» GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO
LAIKRAŠČIŲ KIOSKUOSE ŠIOSE VIETOSE:**

MIESTE Prie pašto Avenida São João
PRAÇA DA SE Viduryje aikštės kioske
SIUVYKLA VILNIUS Av. Duque de Caxias, 237
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José Paulino kampas.

ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SĂO JORGE R. São Caetano, 526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sustojimo vietos
VILA ANASTACIO pas platintojus
VILA ZELINA Largo São José prie autobuso sust. vietos
ir Mokos lietuvių mokykloj pas Bronių Stankevičių, rua Lituania, 67.

RIO DE JANEIRE «Mūsų Lietuva» galima nusipirkti arba užsiprenumeruoti pas A. Gaulią
Rua Piratini, 371 — casa 1.

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica

LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SĂO PAULO - VILA ZELINA